

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αρ. πρωτ. 2495

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ

ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αρ. πρωτ. 7751

Αθήνα, 4 Νοεμβρίου 2024

Προς τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς σχετικά με την εφαρμογή της πάγιας νομολογίας του ΕΔΔΑ επί ατομικών προσφυγών κρατουμένων για τις συνθήκες κράτησής τους (άρθρο 6Α του Σωφρονιστικού Κώδικα), ειδικότερα δε ως προς τις αιτιάσεις τους για το εμβαδόν των θαλάμων κράτησης.

Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), όταν το ωφέλιμο εμβαδόν που αντιστοιχεί σε ένα κρατούμενο σε σωφρονιστικό κατάστημα ή αστυνομικό κρατητήριο είναι ίσο ή μικρότερο από τρία (3) τ.μ., η έλλειψη ατομικού χώρου θεωρείται τόσο σοβαρή, ώστε να προκύπτει ισχυρό τεκμήριο παραβίασης του άρθρου 3 ΕΣΔΑ [Απόφαση Σαμαράς και λοιποί κατά Ελλάδα (2012), §58. Απόφαση Τζαμαλής και λοιποί κατά Ελλάδα (2012), §39. ΔΕΕ, Απόφαση (15.10.2019), C-128/18, Dumitru-Tudor Dorobantu (συνθήκες κράτησης στη Ρουμανία), §72. και ΔΕΕ, Απόφαση (25.7.2018), C-220/18, Generalstaatsanwaltschaft (συνθήκες κράτησης στην Ουγγαρία), §92].

Ενόψει του γεγονότος ότι στις αρχές του έτους 2025 πρόκειται να εκδικασθούν ενώπιον του ΕΔΔΑ χίλιες διακόσιες ογδόντα επτά (1.287) ατομικές προσφυγές κρατουμένων σε Ελληνικά Σωφρονιστικά Καταστήματα ή Ελληνικά Αστυνομικά Κρατητήρια (σύμφωνα με τον κ. Ι. Κτιστάκη, Έλληνα Δικαστή του ΕΔΔΑ), με κίνδυνο να καταδικασθεί η Ελλάδα σε μεγάλου ύψους αποζημιώσεις:

A) Οι αρμόδιοι Εισαγγελείς Πλημμελειοδικών εντέλλονται να εισάγουν προς άμεση εκδίκαση ενώπιον του Δικαστηρίου Εκτέλεσης Ποινών (άρθρο 86 του Σωφρονιστικού Κώδικα, όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 73 του ν. 4985/2022 ΦΕΚ Α΄ 203) τις εκκρεμείς ενώπιόν τους ατομικές προσφυγές κρατουμένων, που αφορούν στη μη τήρηση κανόνων διαβίωσης των προσφευγόντων [όπως οι συνθήκες αυτές καθορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 6Α του Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999), που προστέθηκε με το άρθρο 8 του ν. 4985/2022 (ΦΕΚ Α 203)], επιμελούμενοι να περιλαμβάνεται στη δικογραφία και βεβαίωση του Διευθυντή του Καταστήματος Κράτησης ως προς το εμβαδόν του θαλάμου κράτησης του προσφεύγοντος και ως προς τον αριθμό των κρατουμένων που διαβιούν στον ίδιο θάλαμο με τον προσφεύγοντα. Επισημαίνεται ότι η επισύναψη στη δικογραφία της ανωτέρω βεβαίωσης είναι επιβεβλημένη για την εισαγωγή των εκκρεμών προσφυγών στο Δικαστήριο προς κρίση.

B) Το αρμόδιο Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών καλείται να εκδικάσει άμεσα τις ως άνω ατομικές προσφυγές κρατουμένων που θα εισαχθούν ή που ήδη εκκρεμούν ενώπιόν του και να εκδώσει την οριστική του απόφασή μέχρι τέλος Δεκεμβρίου 2024.

Εφόσον από τα στοιχεία της δικογραφίας αποδεικνύεται το αντικειμενικό γεγονός ότι ο ωφέλιμος ατομικός χώρος του προσφεύγοντος μέσα στο θάλαμο κράτησής του δεν είναι τουλάχιστον τρία (3) τ.μ. και εφόσον έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον προσφεύγοντα, το Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, δεχόμενο την προσφυγή, επιδικάζει στον προσφεύγοντα και χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη, μέσα στα όρια που ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 6Α του Σωφρονιστικού Κώδικα, δεδομένου ότι η δυνατότητα επιδίκασής της προβλέπεται σωρευτικά (και όχι διαζευκτικά) με τον ευεργετικό υπολογισμό της ποινής, που, επίσης, προβλέπεται στην αυτή παράγραφο του ως άνω άρθρου 6Α του ίδιου Κώδικα.

Προς αποφυγή τυχόν υπόνοιας παρεμβάσεως στη δικαστική κρίση των συναδέλφων, οφείλουμε να τονίσουμε, όπως, άλλωστε, συνάγεται και από τα προεκτιθέμενα, ότι η υποχρέωση των ανωτέρω δικαστηρίων για την άμεση εκδίκαση των σχετικών προσφυγών κρατουμένων και για επιδίκαση της εύλογης, κατά την κρίση τους, αποζημιώσεως στους αιτούντες κρατουμένους

αναφέρεται μόνο στην αιτίαση των τελευταίων, που αφορά στο αντικειμενικό γεγονός του εμβαδού των θαλάμων κράτησης.

Η Πρόεδρος του Αρείου Πάγου

Ιωάννα Κλάπα-Χριστοδουλέα

Η Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Γεωργία Αδειλίνη

